

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ ఏకనవతితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకనవతితమః సర్గః ॥

శ్రీరామస్యాదేశేనాశ్వమేధయజ్ఞస్యాయోజనం

ఏతదాఖ్యాయ కాకుత్స్థో బ్రాతృభ్యామమితప్రభః |
లక్ష్మణం పునరేవాహ ధర్మయుక్తమిదం వచః || 7.91.1 ||

వసిష్ఠం వామదేవం చ జాబాలిమథ కాశ్యపం |
ద్విజాంశ్చ సర్వప్రవరానశ్వమేధపురస్కృతాన్ || 7.91.2 ||

ఏతాన్ సర్వాన్ సమానీయ మంత్రయిత్వా చ లక్ష్మణ |
హయం లక్షణసంపన్నం విమోక్ష్యామి సమాధినా || 7.91.3 ||

తద్ వాక్యం రాఘవేణోక్తం శ్రుత్వా త్వరితవిక్రమః |
ద్విజాన్ సర్వాన్ సమాహూయ దర్శయామాస రాఘవం || 7.91.4 ||

తే దృష్ట్వా దేవసంకాశం కృతపాదాభివందనం |
రాఘవం సుదురాధర్షమాశీభిః సమపూజయన్ || 7.91.5 ||

ప్రాంజలిః స తదా భూత్వా రాఘవో ద్విజసత్తమాన్ |
ఉవాచ ధర్మసంయుక్తమశ్వమేధాశ్రితం వచః || 7.91.6 ||

తేఽపి రామస్య తచ్ఛ్రుత్వా నమస్కృత్వా వృషధ్వజం |
అశ్వమేధం ద్విజాః సర్వే పూజయంతి స్మ సర్వశః || 7.91.7 ||

స తేషాం ద్విజముఖ్యానాం వాక్యమద్భుతదర్శనం |
అశ్వమేధాశ్రితం శ్రుత్వా భృశం ప్రీతోఽభవత్ తదా || 7.91.8 ||

విజ్ఞాయ కర్మ తత్ తేషాం రామో లక్ష్మణమబ్రవీత్ |
ప్రేషయస్వ మహాబాహో సుగ్రీవాయ మహాత్మనే || 7.91.9 ||

యథా మహద్భిర్ధరిభిర్బహుభిశ్చ వనౌకసాం |
సార్థమాగచ్ఛ భద్రం తే అనుభోక్తుం మహాత్మనం || 7.91.10 ||

విభీషణశ్చ రక్షోభిః కామగైర్బహుభిర్వృతః |
అశ్వమేధం మహాయజ్ఞమాయాత్వతులవిక్రమః || 7.91.11 ||

రాజానశ్చ మహాభాగా యే మే ప్రియచిక్రీర్షవః |
సానుగాః క్షిప్రమాయాంతు యజ్ఞం భూమినిరీక్షకాః || 7.91.12 ||

దేశాంతరగతా యే చ ద్విజా ధర్మసమాహితాః |
ఆమంత్రయస్వ తాన్ సర్వానశ్వమేధాయ లక్ష్మణ || 7.91.13 ||

ఋషయశ్చ మహాబాహో ఆహూయంతాం తపోధనాః |
దేశాంతరగతాః సర్వే సదారాశ్చ ద్విజాతయః || 7.91.14 ||

తథైవ తాలావచరాస్తథైవ నటనర్తకాః |
యజ్ఞవాటశ్చ సుమహాన్ గోమత్యా నైమిషే వనే || 7.91.15 ||

ఆజ్ఞాప్యతాం మహాబాహో తద్ధి పుణ్యమనుత్తమం |
శాంతయశ్చ మహాబాహో ప్రవర్తంతాం సమంతతః || 7.91.16 ||

శతశశ్చాపి ధర్మజ్ఞాః క్రతుముఖ్యమనుత్తమం |
అనుభూయ మహాయజ్ఞం నైమిషే రఘునందన || 7.91.17 ||

తుష్టః పుష్టశ్చ సర్వోఽసౌ మానితశ్చ యథావిధి |
ప్రతియాస్యతి ధర్మజ్ఞ శీఘ్రమామంత్ర్యతాం జనః || 7.91.18 ||

శతం వాహసహస్రాణాం తండులానాం వపుష్మతాం |
అయుతం తిలముద్గస్య ప్రయాత్వగ్రే మహాబల || 7.91.19 ||

చణకానాం కులిత్థానాం మాషాణాం లవణస్య చ |
అతోఽనురూపం స్నేహం చ గంధం సంక్షిప్తమేవ చ || 7.91.20 ||

సువర్ణకోట్యో బహులా హిరణ్యస్య శతోత్తరాః |
అగ్రతో భరతః కృత్వా గచ్ఛత్వగ్రే సమాధినా || 7.91.21 ||

అంతరాపణవీధ్యశ్చ సర్వే చ నటనర్తకాః |
సూదా నార్యశ్చ బహవో నిత్యం యౌవనశాలినః || 7.91.22 ||

భరతేన తు సార్థం తే యాంతు సైన్యాని చాగ్రతః |
నైగమాన్ బాలవృద్ధాంశ్చ ద్విజాంశ్చ సుసమాహితాన్ || 7.91.23 ||

కర్మాంతికాన్ వర్ధకినః కోశాధ్యక్షాంశ్చ నైగమాన్ |
మమ మాతృస్తథా సర్వాః కుమారాంతఃపురాణి చ || 7.91.24 ||

కాంచనీం మమ పత్నీం చ దీక్షాయాం జ్ఞాంశ్చ కర్మణి |
అగ్రతో భరతః కృత్వా గచ్ఛత్వగ్రే మహాయశాః || 7.91.25 ||

ఉపకార్యా మహార్హాశ్చ పార్థివానాం మహౌజసాం |
సానుగానాం నరశ్రేష్ఠో వ్యాదిదేశ మహాబలః || 7.91.26 ||

అన్నపానాని వస్త్రాణి అనుగానాం మహాత్మనాం |
భరతః స తదా యాతః శత్రుఘ్నసహితస్తదా || 7.91.27 ||

వానరాశ్చ మహాత్మానః సుగ్రీవసహితాస్తదా |
విప్రాణాం ప్రవరాః సర్వే చక్రుశ్చ పరివేషణం || 7.91.28 ||

విభీషణశ్చ రక్షోభిః స్త్రీభిశ్చ బహుభిర్వృతః |
ఋషీణాముగ్రతపసాం పూజాం చక్రే మహాత్మనాం || 7.91.29 ||

॥ ఇత్యార్ణే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
ఉత్తరకాండే ఏకనవతితమః సర్గః ॥